

DEBRECENI REFORMÁTUS
HITTUDOMÁNYI
EGYETEM

Intézményi tájékoztató
2024-2025

DEBRECENI REFORMÁTUS HITTUDOMÁNYI EGYETEM

CSALÁD- ÉS GYERMEKVÉDELEM SZAKOS PEDAGÓGUS
szakirányú továbbképzési szak

KÉPZÉSI FÜZET

Debreceni Református Hittudományi Egyetem
Felnőttképzési Központ

Debrecen
2024

Tartalomjegyzék

ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK	2
KÉPZÉSI ÉS KIMENETI KÖVETELMÉNYEK	3
MINTATANTERV	6
TANULMÁNYI INFORMÁCIÓK	8
FELNÖTTKÉPZÉSI SZERZŐDÉS	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
TANTÁRGYLEÍRÁSOK	12
SZAKDOLGOZATI ÚTMUTATÓ ÉS KÖVETELMÉNYEK.....	43

ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK

Az intézmény címe:	Debreceni Református Hittudományi Egyetem 4026 Debrecen, Kálvin tér 16. Telefonszám: 52/518-500
Intézmény azonosító:	FI12746
Központvezető:	Dr. Joó Anikó PhD
Képzésfelelős:	Dr. Joó Anikó PhD
Oktatásszervező:	K. Papp Edit, Turucz Imola
Képzési forma:	esti tagozat

KÉPZÉSI ÉS KIMENETI KÖVETELMÉNYEK

Család- és gyermekvédelem szakos pedagógus szakirányú továbbképzési szak

A(z) család - és gyermekvédelem szakos pedagógus szakirányú továbbképzési szak képzési és kimeneti követelményei

1. A szakirányú továbbképzési szak megnevezése: család- és gyermekvédelem szakos pedagógus szakirányú továbbképzési szak

2. A szakirányú továbbképzési szakon szerorzhető szakképzettség oklevélben szereplő megnevezése: család- és gyermekvédelem szakos pedagógus

A szakirányú továbbképzésben szerorzhető szakképzettség oklevélben szereplő megnevezése angolul: Pedagogy of Family and Childprotection

3. A szakirányú továbbképzési szak besorolása:

3.1. képzési terület szerinti besorolása: bölcsészettudomány képzési terület

3.2. a végzettségi szint besorolása:

- o ISCED 1997 szerint: 5A
- o ISCED 2011 szerint: 6
- o az európai keretrendszer szerint: 6
- o a magyar képesítési keretrendszer szerint: 6

3.3. a szakképzettség képzési területek egységes osztályozási rendszere szerinti tanulmányi területi besorolása:

- o ISCED 1997 szerint: 142
- o ISCED-F 2013 szerint: 0111

4. A felvétel feltétele(i):

A képzésben legalább alapképzésben (korábban főiskolai szintű képzésben) szerzett pedagógus végzettséggel és szakképzettséggel (óvodapedagógus, tanár, tanító, továbbá csecsemő- és kisgyermeknevelő, gyógypedagógus, konduktor, szakoktató vagy szociálpedagógus) rendelkezők vehetnek részt.

5. A képzési idő félévekben meghatározva: 2 félév

6. A szakképzettség megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma: 60 kredit

7. A képzés célja és a szakmai kompetenciák (tudás, képesség, attitűd, autonómia és felelősség):

7.1. A képzés célja:

A cél olyan szakemberek képzése, akik a korszerű pedagógiai, pszichológiai, társadalomismereti elméleti és gyakorlati tudásuk, képességeik integrált felhasználásával – elsősorban a nevelési és oktatási intézményekben, a szülők és gyermekek körében, az iskolapszichológus, a szociálpszichológus, a nevelőtestület valamint a gyermekjóléti, illetve az egészségvédelmi szakképzettségűekkel való együttműködésben – képesek önállóan ellátni a családdal, a családi életre való felkészítéssel, valamint az iskolai gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos nevelési, oktatási, preventív és korrekciós feladatokat, továbbá szakmai és etikai felelősségük tudatában képesek a mindenkori jogszabályoknak megfelelően a szakértői feladatok ellátására a választott specializációs területen.

7.2. Szakmai kompetenciák:

7.2.1. Tudás:

A hallgató ismeri:

- a család- és gyermekvédelem aktuális és korszerű szakirodalmi bázisát;
- család- és gyermekvédelem, illetve a választott specializáció működését lehetővé tevő jogi, törvényi háttérrel;
- a szakértői munka kutatás-módszertani vonatkozásait;
- rendelkezik olyan komplex ismeretekkel, amelyek segítségével képesek specializációs területüknek megfelelően prevenciós, segítő programok kidolgozására és megvalósítására.

7.2.2. Képességek:

A hallgató képes:

- a felmerülő problémákat sokoldalúan és ok-okozati viszony alapján elemezni;
- a szakértői munka etikai vonatkozásainak figyelembevételével dolgozni;
- a nevelési és oktatási intézményekben a családdal, a családi életre történő felkészítéssel, a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat ellátni;
- a gyermek, a szülő, az óvoda, az iskola, a kollégiumok, a nevelési tanácsadók együttműködésének kialakítására;
- elméleti és gyakorlati ismereteik integrálásával a kialakult problémák feltárására és megoldási javaslatok tételére.

7.2.3. Attitűd:

A hallgató:

- érzékeny és nyitott a társadalmi és szociális problémákra;
- elkötelezett a szakmai etikai alapelvek gyakorlati alkalmazására;
- nyitott mások megismerésére, empátiával viszonyul az emberekhez, családokhoz, csoportokhoz és közösségekhez;
- nyitott az új módszerekre, eljárásokra, szakmai eredményekre és innovációkra.

7.2.4. Autonómia és felelősség:

A hallgató:

- önállóan végzi szakmai feladatait;
- felelősséget vállal tevékenysége megvalósításáért;
- felelősséget vállal folyamatos szakmai fejlődéséért.

8. A szakirányú továbbképzési szak szakmai jellemzői, a szakképzettséghez vezető szakterületek és azok kreditaránya, amelyből a szak felépül:

8.1. Alapozó ismeretek: 10-15 kredit

Bevezető pedagógiai és pszichológiai ismeretek: a család, az iskola és a társadalom kapcsolatának vizsgálata, a nevelés, a gyermekek fejlődésének pszichológiai kérdései.

8.2. Szakmai törzsanyag: 30-45 kredit

A család- és gyermekvédelem társadalmi vonatkozásai: a társadalmi és gazdasági folyamatok, a jog család- és gyermekvédelemre vonatkozó álláspontjai, szociálpolitikai kérdések, a családszociológia tudományterülete és aktuális kérdései, pedagógiai, pszichológiai problémák a családi életre nevelésben, a felnőttnevelés és a család, esetelemzések, helyzetgyakorlatok, a gyermek- és ifjúságvédelem aktuális pedagógiai és pszichológiai kérdései, személyiségzavarok gyermekkorban, mentálhigiéné, prevenciók technikák, esetelemzések.

8.3. Szabadon választható: 5 kredit

8.4. Szakdolgozat: 5 kredit

9. Képzésfelelős: Dr. Joó Anikó PhD

MINTATANTERV

Család- és gyermekvédelem szakos pedagógus szakirányú továbbképzési szak

Kód	Tantárgyak	Előfeltételek	I.	II.	St.	Tantárgyfelelős
	Alapozó ismeretek					
FCITH1E	A család, az iskola és a társadalom hatásmechanizmusa		0+10 gyj 2		K	Dr. Joó Anikó
FCTSZ1E	Társadalmi és szociális beilleszkedési zavarok 1		5+5 gyj 2		K	Dr. Molnár-Tamus Viktória
FCTSZ2E	Társadalmi és szociális beilleszkedési zavarok 2	FCTSZ1E		5+5 gyj 3	K	Dr. Molnár-Tamus Viktória
FCGYP1E	A XXI. sz. gyereknevelési problematikája 1		5+5 gyj 2		K	Dr. Joó Anikó
FCGYP2E	A XXI. sz. gyereknevelési problematikája 2	FCGYP1E		5+5 k 3	K	Dr. Joó Anikó
	Szakmai ismeretek					
FCJSZ1E	A család- és gyermekvédelem jogi, szociális kérdései 1		10+0 k 5		K	Erdei Sándor
FCJSZ2E	A család- és gyermekvédelem jogi, szociális kérdései 2	FCJSZ1E		5+5 gyj 2	K	Erdei Sándor
FCFZA1E	A személyiségfejlődés zavarai			5+5 gyj 4	K	
FCSZO1E	Családszociológia		10+0 k 5		K	Dr. Molnár-Tamus Viktória
FCCSN1E	Családi életre nevelés			0+10 gyj 3	K	Dr. Molnár-Tamus Viktória
FCRMI1E	A gyermekvédelmi rendszer működése, intézményei		10+0 k 5		K	Erdei Sándor
FCVIS1E	Gyermekvédelem az iskolában		5+10 k 4		K	Kelemen Gabriella
	Kötelezően választható					
FCMNR1E	Multikulturális nevelés, roma gyerekek szocializálása projekt			0+10 gyj 3	KV	Erdei Sándor
FCEDO1E	Életút-elemzés, dokumentálás		0+10 gyj 3		KV	Radványi Csaba
	Gyakorlat					
FCMEH1E	Mentálhigiénés csoport 1		0+15 gyj 2		K	Kathyné Mogyoróssy Anita

FCMEH2E	Mentálhigiénés csoport 2	FCMEH1E		0+10 gyj 2	K	Kathyné Mogyoróssy Anita
FCECS1E	Esetelemző csoport			0+10 gyj 3	K	Radványi Csaba
FCPTE1E	Prevenációs technikák			0+10 gyj 2	K	Radványi Csaba
	Szakdolgozat és konzultáció					
FCSZD1E	Szakdolgozat és konzultáció			gyj 5	K	Dr. Joó Anikó
	Össz. óraszám		100	90	190	
	Kreditszám		30	30	60	

TANULMÁNYI INFORMÁCIÓK

Tanév: 2024/25.

A tanév időbeosztása:

ősz félév:

szorgalmi időszak: 2024. szeptember 2. – december 6.

vizsgaidőszak: 2024. december 9. – 2024. december 21.

2025. január 6. – 2025. január 31.

tavas félév:

szorgalmi időszak: 2025. február 10. – május 16.

vizsgaidőszak: 2025. május 19. – június 27.

Beiratkozás: az első konzultáció alkalmával, 2024. szeptember 13.

Konzultációk: havonta két alkalommal, pénteken 13:00-tól, szombaton 9:00-tól.

Ügyintézés helye és ideje: Felnőttképzési Központ fsz. 030.
Hétfőtől csütörtökig 9:00-tól 16:00-ig
Pénteken 9:00-tól 13:00-ig
Telefonszám: 52/518-577
E-mail: felnottkepzes@drhe.hu

Képzési díj: 125.000 Ft/félév

A záróvizsgára való jelentkezés rendje:

Záróvizsgára az bocsátható, aki a képzési program minden előírt követelményét teljesítette. A hallgató a záróvizsgára való jelentkezési szándékát a honlapon elérhető nyomtatványnak a Felnőttképzési Központ által megadott határidőre történő benyújtásával jelzi.

KÉPZÉSI SZERZŐDÉS

Mely létrejött a Debreceni Református Hittudományi Egyetem (intézményi azonosító: FI12746) mint képzést végző intézmény – a továbbiakban: **Intézmény** – másrészről

..... (név, születési név) hallgató
..... (születési helye, ideje),
..... (anyja neve),
.....(lakcíme),

mint képzésben részt vevő hallgató – a továbbiakban: **Hallgató** – között
a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (Nftv.) alapján folyó szakirányú továbbképzés tárgyában az alábbi feltételekkel:

- 1./ Felek jelen szerződés alapján hallgatói jogviszonyt létesítenek, mely alapján a Hallgató önköltség fizetése mellett részt vesz az Intézmény által biztosított alábbi képzési programban (a továbbiakban: **képzés**):

Képzés neve: **Család- és gyermekvédelem szakos pedagógus**

Képzési szint: szakirányú továbbképzés

Képzés formája teljes idejű képzés

Munkarend (tagozat): nappali / levelező/esti (a kívánt aláhúzendő)

A képzéssel *Család- és gyermekvédelem szakos pedagógus* képesítés szerezhető. Az Intézmény vállalja és biztosítja a Hallgató oktatásának, vizsgáztatásának, záróvizsgájának megszervezését, lebonyolítását a képzésre meghatározott képzési és kimeneti követelmények, valamint az Intézmény képzési programjában szereplő tanterv alapján.

- 2./ Felek megállapítják, hogy a Hallgató ..... alapképzettséggel rendelkezik, így a képzésben részt venni jogosult.
- 3./ A képzés időtartama: 2 félév, kezdő időpontja: 2024. szeptember 13.
- 4./ A képzés tanterve: az Intézmény által a képzési és kimeneti követelmények szerint kidolgozott és elfogadott tantervi háló és tantárgyi program szerint.
- 5./ A képzés helye: 4026 Debrecen, Kálvin tér 16.
- 6./ A Hallgató hallgatói jogviszonya az Intézménybe történő beiratkozással jön létre. A Hallgató köteles megismerni az Intézmény vonatkozó szabályzatait, melyek az alábbi weboldalon elérhetők:
<https://drhe.hu/egyetemunk/szabalyzatok/szabalyzatok/>

A Hallgató hallgatói jogviszonyára, tanulmányi és vizsgaügyeire az Intézmény szabályzatai megfelelően vonatkoznak, melyeket köteles betartani. Az egyes szabályzatok rendelkezéseinek megszegése esetén az Intézmény az adott szabályzatban meghatározott jogkövetkezményeket alkalmazza.

- 7./ A képzés díja **125.000.-Ft/félév, azaz Egyszázhuszonötezer forint/félév**, mely magába foglalja a tanulmányi kötelezettség teljesítésével kapcsolatos összes költséget (vizsgadíj, pótvizsga díj, záróvizsga díj). A képzési díj a hallgatói jogviszony fennállása alatt nem módosul.

A képzés tárgyfélévre vonatkozó díját a hallgató legkésőbb a beiratkozással / regisztrációval egyidejűleg, de legkésőbb 10 munkanapon belül köteles a Neptun rendszeren keresztül befizetni.

Amennyiben a Hallgató díjfizetési kötelezettségének nem tesz eleget – kivéve, ha fizetési haladékot kapott – a félév végi vizsgákra nem jelentkezhetsz, leckeönyvét nem veheti át, a vizsgákat nem kezdheti meg, a következő félévre nem regisztrálhat, illetve záróvizsgáját nem kezdheti meg. Amennyiben az Intézmény nem biztosítja a jelen szerződésben foglalt képzést, a képzési díj kamatmentes összege visszajár. Ha a Hallgató a tanulmányait bármely okból abbahagyja/megszünteti a hallgatói jogviszonyát, vagy passzív félévre megy, a befizetett képzési díjat nem követelheti vissza. A megállapított képzési díj megfizetése alól az sem mentesíti a hallgatót, ha annak megfizetésére halasztást vagy részletfizetést kapott.

- 8./ A képzéshez szükséges infrastrukturális feltételeket az Intézmény biztosítja, s azokat a hallgató az Intézmény szabályzataiban foglaltak szerint jogosult használni.
- 9./ A Hallgató kötelezettséget vállal arra, hogy a képzés keretein belül megtartott képzési alkalmakon részt vesz. Rendkívüli esetben legfeljebb a foglalkozások 20%-áról való távolmaradás engedélyezése kérelmezhető. Ennek túllépése nem teljesített krediteket von maga után. Az engedéllyel mulasztott tanórák tananyagának, követelményeinek pótlását és annak határidejét az érintett oktató határozza meg.
- 10./ A Hallgató jelen szerződés aláírásával igazolja, hogy a képzésről szóló tájékoztatást megkapta.
- 11./ A Hallgató a jelen szerződés alapján tudomásul veszi és elfogadja, hogy a képzés befejezését és a vizsga eredményes letételét oklevél dokumentálja.

Az oklevél igazolja, hogy a hallgató a szakirányú továbbképzésben részt vett, vizsgakövetelményeinek eleget téve azt eredményesen elvégezte.

- 12./ Jelen szerződést a Hallgató azonnali hatállyal felmondhatja azzal, hogy a már megfizetett képzési díjat csak abban az esetben követelheti vissza, ha a felmondás az Intézmény szerződésszegése miatt történt.

Jelen szerződést az Intézmény indoklási kötelezettség mellett, eredménytelen írásbeli felszólítást követően azonnali hatállyal felmondhatja a Hallgató súlyos szerződésszegése esetén, valamint abban az esetben, ha a képzés az egyetem működésével összefüggő okból nem folytatható.

- 13./ A Hallgató a hallgatói jogviszonnyal összefüggő jogorvoslati jogát az Nftv.-ben és az Intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatban meghatározottak szerint gyakorolhatja.
- 14./ Jelen szerződés az aláírásnak napján lép hatályba és a képzés teljes időtartamára szól. A jelen szerződés megszűnik a Hallgató hallgatói jogviszonya megszűnésének napján. A jelen szerződésben nem szabályozott kérdésekben a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (Nftv.), valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) rendelkezései az irányadók.

Debrecen, 20 ..... napján

**Debreceni Református Hittudományi
Egyetem**

_____
Dr. Baráth Béla Levente
rektor

_____
.....
hallgató

DEBRECENI REFORMÁTUS
HITTUDOMÁNYI
EGYETEM

Intézményi tájékoztató
2024-2025

TANTÁRGYLEÍRÁSOK

Tárgynév:	A család, az iskola és a társadalom hatásmechanizmusa
Félév:	1. félév
Tárgykód:	FCITH1E
Felelős szervezet neve:	Felnőttképzési Központ
Felelős szervezet kódja	122 501
Tárgyfelelős neve:	Dr. Joó Anikó
Tárgy követelménye:	gyakorlati jegy
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	0+10
Kredit:	2

A tantárgy oktatásának célja:

- A hallgató ismerje meg a család és az iskola együttműködésének formáit, azok társadalmi beágyazottságát.
- Ismerje meg a hagyományos kapcsolattartási módszerek mellett az alternatív lehetőségeket és váljon képessé és motiválttá azok alkalmazására.
- Fejlődjön a kommunikációs készsége a szülővel való kapcsolattartásban és problémamegoldásban.

A tananyag tartalma:

- Az iskola és a család kapcsolattartásának szükségszerűsége
- Az iskola és a család kapcsolatának társadalmi beágyazottsága
- Nézetkülönbségek, konfliktusforrások pedagógusok és szülők között
- A konfliktuskezelés módjai
- A pedagógus kommunikációs kompetenciája
- A segítő kommunikáció
- A pedagógusok és szülők kapcsolattartási formái, ezek összehasonlító elemzése

Követelmény:

- A hallgató sajátítsa el az iskola és a család közötti kapcsolattartásra vonatkozó korszerű pszichológiai alapismereteket
- Rendelkezzen jártassággal a kapcsolatteremtésben, a segítő kommunikációs eszközök alkalmazásában és a konfliktuskezelésben

A hallgató legyen képes:

- Rendszerben szemlélni az iskolai élet szereplőit
- Belátni a jól működő pedagógus – szülő kapcsolat megteremtésének szükségszerűségét
- Rugalmasan gondolkodni a témáról

Kötelező irodalom:

Szabó Éva (2006): Szeretettel és szigorral, Akadémiai Kiadó, Budapest

Ajánlott irodalom:

- Barlai R. - Kővágó Gy. (2004): Krízismenedzsment, kríziskommunikáció. Századvég, Budapest
- Felleginé Takács A. (2004): Problémás tanulók, okok és megoldási javaslatok. In: N. Kollár K. Szabó É. (szerk.): Pszichológia pedagógusoknak, Osiris, Budapest
- Füle S. (2002): Párbeszéd a szülők és a pedagógusok között. Okker Kiadó, Budapest
- Komlósi Sándor (1985): Pedagógus és szülő korszerű kapcsolata, együttműködése In: Vastagh Zoltán (szerk.): Kommunikációs szituációk pedagógiai elemzése JPTE, Pécs
- Liskó Ilona (1986): Kudarcok középfokon, OKI, Budapest
- Mészáros A. (szerk.) (1997): Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- Oláh A. (2005): Érzelmek, megküzdés és optimális élmény. Belső világunk megismerésének módszerei. Trefort Kiadó, Budapest
- Pusztai G. (2004): Iskola és közösség, Felekezeti középiskolások az ezredfordulón. Gondolat, Budapest
- V. Satir (1999): A család együttélésének művészete, Coincidencia Kft., Budapest
- Szekszárdi J. (1995): Konfliktuspedagógiai szöveggyűjtemény. Veszprémi Egyetem, Pedagógia – Pszichológia Tanszék.
- Szekszárdi J. (2001): A konfliktuskezelés gyakorlata, Új Pedagógiai Szemle, 2001/Május, Budapest
- Szőke-Milinte E. (2006): Konfliktuskezelés és pedagógusmesterség, A pedagógusok kríziskommunikációjának fejlesztése. Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, Budapest

Tárgynév:	Társadalmi és szociális beilleszkedési zavarok 1
Félév:	1. félév
Tárgykód:	FCTSZ1E
Felelős szervezet neve:	Felnőttképzési Központ
Felelős szervezet kódja	122 501
Tárgyfelelős neve:	Dr. Molnár-Tamus Viktória
Tárgy követelménye:	gyakorlati jegy
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	5+5
Kredit:	2

A tantárgy oktatásának célja:

A 20-21. században döntően átalakult családi,- nemi, etnikai és szociális rendszer bemutatása. A társadalmi egyenlőtlenségekből, az etnikai és nemi különbségekből származó társadalmi és egyéni problémák megismertetése. A szegénység, betegség, válság okozta társadalmi és iskolai beilleszkedési zavarok következményei a magyar társadalomban.

A tananyag tartalma:

A családi szerepek, a nők helyzete, a nemi identitás, az etnikai különbségek, a multikulturalizmus változásai, velejárói és napjainkra kialakult helyzete. A társadalmi megkülönböztetés, a jóléti állam és válsága, a szegénység, kiszolgáltatottság jelenségei.

Követelmény:

A hallgatók ismerjék meg a 20-21. századi társadalmi változásokat. Rendelkezzenek ismeretekkel a társadalmi különbségekről, egyenlőtlenségekről. Legyenek képesek ezen ismereteik alapján a különféle viselkedésmódok és tevékenységek megértésére.

A mai magyar társadalom zavarai – saját eset feldolgozása.

Kötelező irodalom:

Andorka Rudolf: Bevezetés a szociológiába. Osiris Kiadó, Budapest, 2002.

Ferge Zsuzsa – Lévai Katalin (szerk.): A jóléti állam. ELTE Szociológiai Intézet Szociálpolitikai Tanszék. Budapest, 1991.

Ajánlott irodalom:

Münnich Iván (szerk.): Tanulmányok a társadalmi beilleszkedési zavarokról. Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1988.

Steinberg, Stephen: Az etnikum mítosza. Cserépfalvi Kiadó, Budapest, 1994.

Tárgynév:	Társadalmi és szociális beilleszkedési zavarok 2
Félév:	2. félév
Tárgykód:	FPH2
Felelős szervezet neve:	Felnőttképzési Központ
Felelős szervezet kódja	122 501
Tárgyfelelős neve:	Dr. Molnár-Tamus Viktória
Tárgy követelménye:	gyakorlati jegy
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	5+5
Előfeltétel:	FCTSZ1E
Kredit:	3

A tantárgy oktatásának célja:

A deviáns viselkedésekkel való együttélés és az elviselhetőség határain belül tartás körülményei, feltételei, gyakoriságuk megfékezésére törekvések. Ezek közös kulturális-gazdasági gyökerei többféle tudomány nézőpontjából és metodikája szerint. A társadalmi hatások lecsapódása az iskolai jelenségekre és ezek kezelhetősége.

A tananyag tartalma:

A deviáns viselkedés szociológiai megközelítése, az öngyilkosság, a bűnözés, az alkoholizmus, a gyógyszerekkel, drogokkal való visszaélés és függőség általános problémái, mentális betegségek szociológiája és pedagógiája.

Követelmény:

A hallgatók legyenek tisztában a deviancia és fajtáinak fogalmával. Ismerjék a deviancia fogalma körül kialakult polémiát és a deviáns családok gyermekeivel való bánásmód társadalmi és oktatási lehetőségeit, megoldásait.

Esettanulmányok prezentálása.

Kötelező irodalom:

Andorka Rudolf, Buda Béla, Donga Katalin, Dús Ágnes, György István: Társadalmi beilleszkedési zavarok. Kossuth Könyvkiadó, Budapest. 1986.

Herczog Mária: A gyermekvédelem dilemmái. Gyermekvédelmi kiskönyvtár. Pont Kiadó, Budapest, 1997.

Ajánlott irodalom:

Kósáné Ormai Vera: Beilleszkedési nehézségek és az iskola. Tankönyvkiadó, Budapest, 1989.

Kósáné Ormai Vera-Münnich Iván (szerk.): Pszichológia – nevelőknek. Szocializációs zavarok – beilleszkedési nehézségek. 1985.

Münnich Iván (szerk.): Tanulmányok a társadalmi beilleszkedési zavarokról. Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1988.

Tárgynév:	A XXI. sz. gyermeknevelési problémái 1
Félév:	1. félév
Tárgykód:	FPH2
Felelős szervezet neve:	Felnőttképzési Központ
Felelős szervezet kódja	122 501
Tárgyfelelős neve:	Dr. Joó Anikó
Tárgy követelménye:	gyakorlati jegy
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	5+5
Kredit:	2

A tantárgy oktatásának célja:

- Bemutatni a XXI. sz. társadalmi, gazdasági, köznevelési változásait
- A nevelésre gyakorolt mikro-és makrokörnyezeti hatások elemzése
- A gyermeknevelés tipikus, jellemző problémái
- A problémák feloldása az intézmények és a családok együttműködésének lehetőségei

A tananyag tartalma:

- A XXI. sz. gyermekkor jellemzői, a családok
- A tudomány fejlődése és a módszertani innovációk hatása a nevelésre
- Multikulturális nevelés
- A pedagógus szerepe a XXI. sz. nevelésében
- A szülőknek a gyermekneveléssel kapcsolatos attitűdjei
- Társadalmi és tudásbeli esélyegyenlőtlenség – lemorzsolódás az iskolában
- A nevelés sajátosságai, problémái: SNI, BTM, agresszió, alkohol, kábítószer, erkölcs-értékek változásai
- Információs társadalom és a pedagógia

Követelmény:

A hallgató ismerje meg a XXI. sz. gyermeknevelési problémáit
Képes legyen felismerni és kezelni ezeket a problémákat
Rendelkezzen megfelelő pedagógiai, módszertani kultúrával a jelenségek feloldására
Fejlessze szakmai ismereteit a pedagógiai szakirodalom felhasználásával

Kötelező irodalom:

Nagy József: A XXI. század és nevelés. Osiris Kiadó, Budapest, 2000.

Ajánlott irodalom:

Csapó Benő: A képességek fejlődése és az iskola fejlődése. Akadémiai Kiadó Budapest, 2003.

Szenczi Árpád: Neveléstani alapkérdések. Eötvös Kiadó, Budapest, 2000.

Gábos A.-Szívós F. (2008.) Lent és méglejjebb jövedelmi szegénység. Budapest, Monitor jelentés 39-49p.

Torgyik-Karlovicz: Multikulturális nevelés. Budapest, 2006.

Fazekas Károly: Oktatás, foglalkoztatás, versenyképes gazdaság Magyarországon a XXI. században. 2010.

Tárgynév:	A XXI. század gyermeknevelési problémái 2
Félév:	2. félév
Tárgykód:	FPH2
Felelős szervezet neve:	Felnőttképzési Központ
Felelős szervezet kódja	122 501
Tárgyfelelős neve:	Dr. Joó Anikó
Tárgy követelménye:	kollokvium
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	5+5
Előfeltétel:	FCGYPIE
Kredit:	3

A tantárgy oktatásának célja:

- Bemutatni a XXI. század paradigmaváltásának jellemző vonásait
- Kiemelni a gyermeknevelés aktuális feladatait
- Rávilágítani az intézményes nevelés valamint a család átalakuló szerepére
- Hazai és nemzetközi kutatások elemzése
-

A tananyag tartalma:

- A kulturális evolúció rendszere Csányi Vilmos alapján
- Rendszerelmélet és személyiség/ a csoport
- A paradigmaváltás időszerűsége
- A szocializációs rendszer komponens fajtái
- Az egész életen át tartó fejlődés/tanulás elmélete
- A kompetenciák fejlesztésének pedagógiai tézisei
- A kommunikáció jelentősége a társas kapcsolatokban
- Élmény a pedagógiában
- Az iskola belső világa
- A konfliktuskezelés metodikái
- Az egyházak XXI. századi kihívásai

Követelmény:

- Évfolyamdolgozat készítése a kijelölt témák alapján
- PPT-s referátumok tartása megadott szakirodalom alapján
- Rendszerszemléletű ismeret kialakítása a félév tananyagából
- Beszámoló a kötelező és ajánlott szakirodalom alapján

Kötelező irodalom:

Nagy József: A XXI. század és nevelés. Osiris, Budapest 2000.

Ajánlott irodalom:

Csapó Benő: A képességek fejlődése és az iskola fejlődése. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2003.

Szenczi Árpád: Neveléstan alapkérdések. Eötvös Kiadó, Budapest, 2000.

Gábos A.-Szívós F. (2008.) Lent és még lejjebb jövedelmi szegénység. Budapest, Monitor jelentés 39-49p.

Szilvási Léna: Gyermekszegénység és társadalmi kirekesztettség Magyarországon. Budapest, 2008.

Fehérvári Anikó: Lemorzsolódás a szakiskolában. Budapest, 2008.

Tárgynév:	A család- és gyermekvédelem jogi, szociális kérdései 1
Félév:	1. félév
Tárgykód:	FPH2
Felelős szervezet neve:	Felnőttképzési Központ
Felelős szervezet kódja	122 501
Tárgyfelelős neve:	Erdei Sándor
Tárgy követelménye:	kollokvium
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	10+0
Kredit:	5

A tantárgy oktatásának célja:

- A hallgató ismerje meg a család- és gyermekvédelem alapvető jogi hátterét, legyen tisztában a család- és gyermekvédelem főbb jogintézményeivel, a család- és gyermekvédelemi jogok és kötelezettségek érvényesítésének rendjével
- Ismerje meg a család- és gyermekvédelemi feladatok ellátásának állami intézményrendszerét, a civil szervezetek feladatellátását

A tananyag tartalma:

- A család jogi meghatározása
- Rokoni kapcsolatok, apai, anyagi jogállás keletkezése. Örökbefogadás
- Gyermeki jogok és kötelezettségek
- Szülői jogok és kötelezettségek
- Gyermek után járó ellátások, kedvezmények
- Gyermeket nevelő szülők egyéb ellátásai
- Az ellátások igényérvényesítésének szabályai

Követelmény:

- A hallgató sajátítsa el a család- és gyermekvédelem alapvető jogintézményeit
- Legyen tisztában a szülői és gyermeki jogokkal és kötelezettségekkel
- Kellő jártasságot szerezzen a család- és gyermekvédelemre vonatkozó jogszabályok keresésében, alkalmazásában, szükség esetén tudjon eligazító információt adni a rászoruló gyermeknek és szüleinek
- Átfogóan lássa, és el tudjon igazodni az állami és helyi önkormányzati család- és gyermekvédelem intézményrendszerében

Kötelező irodalom:

A 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről – idevonatkozó részei.
Az 1998. évi LXXXIV. törvény a családok támogatásáról.

Ajánlott irodalom:

Szilvási Léna (szerk.): Gyermek – család – társadalom Szociális szakképzés könyvtára. Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület és az ELTE Szociológiai Intézet Szociálpolitikai Tanszéke könyvsorozata, 1996.

Dr. Filo Erika – Dr. Katonáné dr. Pehr Erika: Gyermeki jogok, gyermekvédelem Hvg-Orac Mindennapi családjog)

http://hegedus.name/index_elemei/gyermekvedelemi_segédlet.doc

www.libri.hu/könyv/gyermeki-jogok-gyermekvedelem.html

Tárgynév:	A család- és gyermekvédelem jogi, szociális kérdései 2
Félév:	2. félév
Tárgykód:	FCJSZ2E
Felelős szervezet neve:	Felnőttképzési Központ
Felelős szervezet kódja	122 501
Tárgyfelelős neve:	Erdei Sándor
Tárgy követelménye:	gyakorlati jegy
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	5+5
Előfeltétel:	FCJSZ1E
Kredit:	2

A tantárgy oktatásának célja:

- A hallgató ismerje meg a gyermekvédelem alapvető jogi hátterét, legyen tisztában a gyermekvédelem főbb jogintézményeivel
- Ismerje meg a gyermekvédelem jogi eszközeit, az ellátások, támogatások formáit, az igényérvényesítés rendjét
- Ismerje meg a civil szervezetek feladatvállalását a gyermekvédelem rendszerében
- Legyen tisztában a személyiségvédelem szabályaival

A tananyag tartalma:

- A gyermek- és ifjúságvédelem szabályai, a gyermekvédelem jogintézményei
- Az alapellátások, a pénzübeli és természetbeni ellátások formái
- A szakellátások formái, a hatósági intézkedések
- A civil szervezetekre vonatkozó szabályok. (alapítványok, egyesületek, nonprofit gazdasági társaságok)
- A személyiségvédelemre vonatkozó alapvető szabályok. Az adatvédelem jogi előírásai

Követelmény:

- A hallgató sajátítsa el a gyermekvédelem alapvető jogintézményeit
- Legyen tisztában az egyes támogatási formákkal: alapellátások, szakellátások, hatósági intézkedések
- Ismerje meg a civil szervezetek gyermekvédelmi tevékenységben betöltött szerepét, jelentőségét, a tipikus civil szervezetek működését
- A hallgató legyen tisztában a személyiségvédelmi szabályokkal, az adatvédelmi előírások betartásával

Kötelező irodalom:

Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
A 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információs szabadságról
A 2013. évi V. törvény idevonatkozó részei

Ajánlott irodalom:

Alaptörvény

2011. évi CLI. törvény az alapvető jogok biztosáról

Lomniczi Zoltán: Az alapítványok és a közalapítványok, HVG, Oracle Kiadó, Budapest, 2005.

Czike Klára-Bartal-Anna: Önkéntesek és nonprofit szervezetek Civitalis Egyesület, 2005.

www.libri.hu/konyv/gyermeki-jogok-gyermekvedelem.html

Tárgynév:	A személyiségfejlődés zavarai
Félév:	2. félév
Tárgykód:	FCFZA1E
Felelős szervezet neve:	Felnőttképzési Központ
Felelős szervezet kódja	122 501
Tárgyfelelős neve:	
Tárgy követelménye:	gyakorlati jegy
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	5+5
Kredit:	4

A tantárgy oktatásának célja:

- megfelelő pszichológiai megalapozottságú attitűd kialakítása, formálása a magatartási problémákat mutató gyerekek irányában,
- a gyermekek differenciált megismerésére és optimális fejlesztésére, nevelésére történő ösztönzés,
- s mindezek révén a pedagógiai hatékonyság, értő figyelem, empátia és tolerancia speciális irányú fokozása.

A tananyag tartalma:

- Mentális egészség és betegség. A normalitás problémája
- A mentális betegségek osztályozása
- Biológiai, pszichés és szociális rizikótényezők
- Kritikus életkori periódusok - Freud, Erikson, Buckley modellje
- Neurotikus személyiségfejlődés gyermekkorban
- Szorongás, fóbiák, pánik
- Depresszív tünetképződés gyermekkorban
- Pszichoszomatikus tünetképződés és betegségek a gyermek- és serdülőkorban
- Magatartási zavarok, kényszermozgások, figyelemzavarok
- A tanulási képességet meghatározó pszichikus funkciók, a tanulás zavarai
- Antiszociális személyiségfejlődés gyermek és ifjúkorban
- A pedagógus kompetenciái, kompetenciahatárai
- A segítő intézmények rendszere

Követelmény:

- A hallgatók ismerjék meg a magatartási problémák, személyiség- és viselkedési zavarok fogalmköréhez kapcsolódó általános és szakmaspecifikus fogalmakat
- legyenek képesek ezeket helyesen használni, összefüggéseiket látni és láttatni
- ismerjék fel a fejlődésben a specifikus és az aspecifikus jellemzőket
- törekedjenek minden gyermek személyiségének pozitív elfogadására
- olvassanak speciális irányú szakirodalmat
- végezzenek megfigyeléseket, esetelemzéseket

Kötelező irodalom:

- Comer, R. J. (2000): A lélek betegségei. Osiris Kiadó, Budapest
Pinczésné dr. Palásthy Ildikó – Girasek János (szerk.), (2002): A személyiségfejlődés zavarai. Szöveggyűjtemény, KFRTKF, Debrecen
Ranschburg Jenő (1998): Pszichológiai rendellenességek a gyermekkorban. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest

Ajánlott irodalom:

- Buda Béla (1985): A személyiségfejlődés és a nevelés szociálpszichológiája. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 65-85p., 102-123p.
Csabai Márta – Molnár Péter (2009): Orvosi pszichológia és klinikai egészségpszichológia. Medicina Könyvkiadó Zrt., Budapest
Ehrat, F. (1991): A nehezen kezelhető gyermek (POS). Gondolat, Budapest
Nemes Livia (2000): A bennünk élő gyermek. FILUM Kiadó, Budapest
Pinczésné dr. Palásthy Ildikó (2000): Személyiség- és csoportvizsgálati módszerek. KFRTKF, Debrecen

Tárgynév:	Családszociológia
Félév:	1. félév
Tárgykód:	FCSZO1E
Felelős szervezet neve:	Felnőttképzési Központ
Felelős szervezet kódja	122 501
Tárgyfelelős neve:	Dr. Molnár-Tamus Viktória
Tárgy követelménye:	kollokvium
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	10+0
Kredit:	5

A tantárgy oktatásának célja:

A modern családra vonatkozó, kapcsolati és kommunikációs folyamatokat előtérbe helyező családszociológiai elképzelések, ezek esettanulmányokon keresztül történő érzékeltetése, valamint a szocializációs tér újraértelmezése, a globalizációs korszakváltás bemutatása.

A tananyag tartalma:

A család meghatározásai, a szocializáció mint a házastársi és a szülői szerepekre készülődés folyamata, a párválasztás, a szülők és a gyerekek kapcsolatai, a család mint intim közösség. A családszociológia problematikája a társadalmi egyenlőtlenség, az élethelyzetek és életút minták individualizálódásának, az ipari társadalom hagyománytól való megfosztásának elmélete.

Követelmény:

A hallgatók ismerjék a családi szerepek rendszerét, változásait, valamint a lehetséges konfliktusok okait. Legyenek tudatában a szocializáció hatékonyságát befolyásoló tényezőknek. Vegyenek részt a fejlesztő beavatkozásokban, programokban, projekteknél, működjenek együtt, vállaljanak feladatot ebben.

Kollokvium az elméleti tudnivalókból.

Kötelező irodalom:

Kozma Tamás (1996): Bevezetés a nevelésszociológiába. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 424p.

Tomka Béla (2000): Családfejlődés a 20. századi Magyarországon és Nyugat-Európában: konvergencia vagy divergencia? Osiris Kiadó, Budapest, 152p.

Somlai Péter (1986): Konfliktus és megértés. Gondolat Kiadó, Budapest, 358p.

Ajánlott irodalom:

Somlai Péter (szerk.) (1979): Családmonográfiák. Oktatási Minisztérium, Budapest, 338 p.

Gábor Kálmán – Jancsák Csaba (szerk. 2004): Ifjúsági korszakváltás. Ifjúság az új évezredben. Belvedere, Szeged

Tárgynév:	Családi életre nevelés
Félév:	2. félév
Tárgykód:	FCCSN1E
Felelős szervezet neve:	Felnőttképzési Központ
Felelős szervezet kódja	122 501
Tárgyfelelős neve:	Dr. Molnár-Tamus Viktória
Tárgy követelménye:	gyakorlati jegy
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	0+10
Kredit:	3

A tantárgy oktatásának célja:

- Ismerje meg a lelkiismeret fejlődésének pszichoanalitikus és tanuláselméleti értelmezését.
- Tanulmányozza az erkölcsi viselkedésformák evolúciós elméletét.
- Fejlődjön a kommunikációs készsége a szülőkkal való kapcsolattartásban és problémamegoldásban.

A tananyag tartalma:

- Freud pszichoanalitikus elmélete. Pszichoszexuális és erkölcsi fejlődés a nemeknél. Freud elméletének bírálata
- Az önzetlenség biológiája. Evolúciós értelmezés. Az impulzív segítés, a gondoskodás, a tekintélytisztelet, az igazságosság.
- A szociális konvenciók, az értékek. A kortárs csoport és a szülők által közvetített értékek.
- A konfliktuskezelés módjai
- A szülők szerepe az erkölcsi ítéletek fejlődésében. Az erkölcsi és vallási fejlődés kapcsolatáról.
- Erkölcsi nevelés és a jellem formálásának lehetőségei.

Követelmény:

- A hallgató sajátítsa el az iskola és a család közötti kapcsolattartásra vonatkozó korszerű pszichológiai és filozófiai alapismereteket
- Rendelkezzen jártassággal a kapcsolatteremtésben, a segítő kommunikációs eszközök alkalmazásában és a konfliktuskezelésben

A hallgató legyen képes:

- Rendszerben szemlélni az iskolai élet szereplőit
- Belátni a jól működő pedagógus – szülő kapcsolat megteremtésének szükségességét
- Rugalmasan gondolkodni a témáról

Kötelező irodalom:

Séra László (2000): Erkölcsi ítéletalkotás, érzelmek és viselkedés. Comenius Bt., Pécs

Ajánlott irodalom:

- Ancsel Éva (1995): Az élet mint ismeretlen történet. Atlantisz, Budapest
- Füle S. (2002): Párbeszéd a szülők és a pedagógusok között. Okker Kiadó, Budapest
- Kohlberg, L.(1986): Az igazságosságra vonatkozó ítéletek hat szakasza In Bernáth L Solymosi K szerk. Fejlődéslélektani olvasókönyv. Tertia Kiadó, Budapest
- Oláh A. (2005): Érzelmek, megküzdés és optimális élmény. Belső világunk megismerésének módszerei. Trefort Kiadó, Budapest
- Pusztai G. (2004): Iskola és közösség, Felekezeti középiskolások az ezredfordulón. Gondolat, Budapest
- V. Satir (1999): A család együttélésének művészete, Coincidencia Kft., Budapest
- Váriné Szilágyi I. (1994): Amit L. Kohlbergről tudni érdemes: Kohlberg hozzájárulása az erkölcs pszichológiájához. In Váriné Szilágyi I. szerk. Az erkölcs a néző és a cselekvő szemszögéből. Scientia Humana, Budapest

Tárgynév:	A gyermekvédelmi rendszer működése, intézményei
Félév:	1. félév
Tárgykód:	FCRMIIE
Felelős szervezet neve:	Felnőttképzési Központ
Felelős szervezet kódja	122 501
Tárgyfelelős neve:	Erdei Sándor
Tárgy követelménye:	kollokvium
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	10+0
Kredit:	5

A tantárgy oktatásának célja:

A történelmileg változó gyermekvédelem rendszerének 1997 óta újra értelmezett működésének és intézményeinek interdiszciplináris szemléletű komplex értelmezése.

A tananyag tartalma:

- A gyermekvédelem értelmezési keretei
  - története, fogalma
  - interdiszciplináris jellemzői
- A gyermekvédelem alapelvei
- Gyermeki és szülői jogok, kötelességek
- A gyermekvédelem rendszere: preventív és problémakezelő gyermekvédelem
  - gyermekjóléti alapellátás
  - gyermekvédelmi gondoskodás
  - gyermekvédelmi szakellátás
- A gyermekvédelem intézményei
- Nemzetközi egyezmények és nemzetközi joggyakorlatok

Követelmény:

A hallgatók sajátítsák el az érvényes gyermekvédelmi rendszer működésének és intézményi feladatainak elméleti és gyakorlati alapkérdéseit.

A hallgatók legyenek képesek a gyermekvédelmi feladataikkal összefüggő segítségnyújtásra a preventív és problémakezelő gyermekvédelemben.

Kötelező irodalom:

A gyermekvédelem nagy kézikönyve (2011): Szerkesztők: Katonáné Pehr Erika-Herczog Mária, CompLex Kiadó, Budapest

Herczog Mária: Gyermekvédelmi kézikönyv (2003.) KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó, Budapest

2014. 01.01. hatályba lépő gyermekvédelmi intézkedések. EMMI

Ajánlott irodalom:

Gergely Ferenc (1997): A magyar gyermekvédelem története Püski Kiadó, Budapest

Herczog Mária (1997): A gyermekvédelem dilemmái Pont Kiadó, Budapest

Strauszne Somogyi Erzsébet (1997): Gyermek- és ifjúságvédelem Comenius Bt. Pécs

Veressné Gönczi Ibolya (2002): A gyermekvédelem pedagógiája DE. Kossuth Egyetemi Kiadója, Debrecen

1997. évi XXXI. Törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

Tárgynév:	Gyermekvédelem az iskolában
Félév:	1. félév
Tárgykód:	FCVIS1E
Felelős szervezet neve:	Felnőttképzési Központ
Felelős szervezet kódja	122 501
Tárgyfelelős neve:	Kelemen Gabriella
Tárgy követelménye:	kollokvium
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	5+10
Kredit:	4

A tantárgy oktatásának célja:

A hallgató ismerje meg, az átstrukturálódó iskolai gyermekvédelem rendszerét és alapfeladatainak, az elméleti és gyakorlati kérdések főbb csomópontjait, tárgyi, személyi feltételeit.

A tananyag tartalma:

- Törvényi változások az iskolai gyermekvédelem szabályozásában
- Az iskolai gyermekvédelem, mint jelzőrendszer, – együttműködési szintek feltárása
- Az iskolai gyermekvédelem feladatai:
  - Általános/preventív feladatok:
    - ön-és tárismeret
    - drogprevenció
    - bűnmegelőzés
    - tudatos média használat
  - Speciális feladatok/ feltárás-jelzőrendszer:
    - veszélyeztetett tanuló
    - sajátos nev. igényű tanuló
    - iskolai bántalmazás/ iskolai erőszak
- Az iskolai gyermekvédelmi munka tervezése:
  - Helyzetelemzés/ társadalmi környezet feltárása
  - Az iskola tárgyi és személyi környezetének feltérképezése
  - Tervezési-végrehajtási szintek megfogalmazása
  - Együttműködési, kapcsolattartási szintek kijelölése
- Adatkezelés – nyilvántartás
- A pedagógus gyermekvédelmi attitűdje

Követelmény:

- A hallgatók sajátítsák el a köznevelési intézmények általános és speciális gyermekvédelmi feladatainak az aktuális interdiszciplináris alapismereteit
- Rendelkezzenek jártassággal: a jelzőrendszer működésének feltételeivel és formáival, az észlelés-együttműködés folyamatával
- Legyenek képesek az iskolai gyermekvédelmi munka tudatos tervezésére és szervezésére

Kötelező irodalom:

- Elek Balázs (2008): Diákcsinny vagy bűncselekmény? Pedellus Tankönyvkiadó, Debrecen
Herczog M.- Kovács Zs.(2004): A gyermekbántalmazás és elhanyagolás megelőzése, kezelése, felismerése, MÁVE, Budapest
Veressné Gönczi Ibolya (2002): A gyermekvédelem pedagógiája, Kossuth, Debrecen

Ajánlott irodalom:

- A gyermekvédelem nagy kézikönyve (2011): Szerkesztette: Katonáné Pehn Erika – Herczog Mária, Complex Kiadó Budapest
Drogcsapda (2001): Szerkesztette: Jávor Éva, Paginarum Kiadó, Budapest
Aronson, Elliot (2009): Colimbine után – Az iskolai erőszak szociálpszichológiája, ABOVA, Budapest
Veczkó József (1990): A gyermekvédelem pszichológiai és pedagógiai alapjai, Tankönyvkiadó, Budapest

Tárgynév:	Multikulturális nevelés roma tanulók szocializációja
Félév:	2. félév
Tárgykód:	FCMNR1E
Felelős szervezet neve:	Felnőttképzési Központ
Felelős szervezet kódja	122 501
Tárgyfelelős neve:	Erdei Sándor
Tárgy követelménye:	gyakorlati jegy
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	0+10
Kredit:	3

A tantárgy oktatásának célja:

- A multikulturális nevelés értelmezése a világon és Magyarországon
- Multikulturális oktatás és iskola bemutatása
- Migráció, integráció, szegregáció
- „Az oktatás rejtett kincs”- elemzés

A tananyag tartalma:

- Multikulturális világ, multikulturális társadalom, értelmezés
- A változások háttere
- Multikulturalitás és globalizáció
- Globalizációs hatások következményei
- Az oktatás szerepének felértékelődése, oktatási koncepciók
- Delors, UNESCO jelentés 1997- a multikulturális nevelés fogalma
- Paradigmaváltás a nevelésben, a különböző értékek elfogadása
- A multikulturális nevelés fejlődése, haladás az interdiszciplinaritás felé
- Az oktatás európai dimenziói, a multikulturális iskola
- A romák, kisebbségi oktatások megszervezése, aktuális feladat Magyarországon – a roma kultúra
- Hátrányos helyzet, szegénység

Követelmény:

- A témához kapcsolódó széleskörű szakirodalom tanulmányozása, feldolgozása
- A hallgató megfelelő elméleti és gyakorlati ismeretekkel rendelkezzen a téma kezelésében
- Alkotó együttműködés tanórán
- A témakörökből zárthelyi dolgozat írása és/vagy esettanulmányok elemzése

Kötelező irodalom:

Torgyik-Karlovicz: Multikulturális nevelés. Budapest 2006.

Ajánlott irodalom:

Torgyik Judit: Multikulturális társadalom, multikulturális nevelés Új Pedagógiai Szemle, 2004. április

Forrai Katalin: A multikulturális nevelésről. Iskolakultúra 2003/6.

Torgyik Judit: Multikulturális tartalmak a pedagógiában. EDUCATIO, 2006.

Czachesz Erzsébet: Multikulturális neveléstől az interkulturális pedagógiáig. Iskolakultúra, 2007/8-10.

Hankiss Elemér: Örömkereső civilizáció. Új Pedagógiai Szemle, 2005. 7-8. sz.

Sűrítés és keret. Gyarmati Livia: A lépcső című film interpretációja. 2013.

Tárgynév:	Életút-elemzés, dokumentálás
Félév:	1. félév
Tárgykód:	FCEDO1E
Felelős szervezet neve:	Felnőttképzési Központ
Felelős szervezet kódja	122 501
Tárgyfelelős neve:	Radványi Csaba
Tárgy követelménye:	gyakorlati jegy
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	0+10
Kredit:	3

A tantárgy oktatásának célja:

- A hallgató ismerje meg az életút-elemzés elméleti háttérét és sajátítsa el gyakorlati megvalósításának lehetséges módjait.
- Az életút-elemzés módszere illeszkedjen szervesen a család- és gyermekvédelem feladatai közé.

A tananyag tartalma:

- Az életút-elemzés módjai
- Az élettörténet elemzési szempontjai
- Élettörténet-könyv
- Családi fotó elemzés
- Családi legendárium
- Genogram
- Életútinterjú (strukturált mélyinterjú, narratív interjút)
- Életút grafikus ábrázolása
- Dokumentálás, etikai követelmények

Követelmény:

- A hallgató sajátítsa el az életút-elemzés módjait, szempontjait, a dokumentálás lehetőségeit és az etikai szabályokat
- Rendelkezzen jártassággal az életút-interjú felvételéhez szükséges segítő kommunikációs módszerek alkalmazásában

A hallgató legyen képes:

- empátiával, kellő pedagógiai érzékenységgel fordulni az interjúalanyhoz
- rendszerben szemlélni az interjúalany életének, családjának történetét
- feltárni az egyén és környezete problémaforrásait és erőforrásait

Kötelező irodalom:

Seidman, Irving: Az interjú, mint kvalitatív kutatási módszer, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2000.

Ajánlott irodalom:

- Bögre Zsuzsa: Élettörténeti módszer elméletben és gyakorlatban. In: Szociológiai szemle 2003/1. 155–168p.
- Bögre Zsuzsanna (szerk.): Élettörténet a társadalomtudományokban, PPKE-BTK, Budapest - Piliscsaba, 2007.
- Solt Ottília: Interjúzni muszáj In: Méltóságot mindenkinek. Összegyűjtött írások I. Beszélő, Budapest, 1998. 29–48p.
- Vass Zoltán: Kifejezéspszichológiai esettanulmányok. Flaccus Kiadó, Budapest, 2012.

Tárgynév:	Mentálhigiénés csoport 1
Félév:	1. félév
Tárgykód:	FCMEH1E
Felelős szervezet neve:	Felnőttképzési Központ
Felelős szervezet kódja	122 501
Tárgyfelelős neve:	Kathyné Mogyoróssy Anita
Tárgy követelménye:	gyakorlati jegy
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	0+15
Kredit:	2

A tantárgy oktatásának célja:

A hallgató ismerje meg: a mentálhigiéné elméleti és gyakorlati alapkérdéseit, a mentálhigiéné szemléletű gyermekvédelemhez szükséges ön -és tárismereti háttértényezőket.

A tananyag tartalma:

A mentálhigiéné elméleti kérdései /válogatás/

- A mentálhigiéné fogalma, története, irányzatai
- A mentálhigiéné feladatai: megőrzés –megelőzés - rehabilitáció
- A mentálhigiéné pszichológiai, szociológiai, pedagógiai, medicinális szemléleti alapjai
- A mentálhigiéné munka közösségi szinterei

Ön-és tárismeret

- Önfeltárás, önértékelés, önelfogadás, /énkép/
- Tárismeret, együttműködési szintek
- Életút –kritikus periódusok
- Konfliktus megélése, konfliktusok kezelése
- Krízis, krízisintervenció
- Hatékony kommunikáció
- Segítő magatartás

Követelmény:

A hallgató sajátítsák el a mentálhigiéné interdiszciplináris szemléletű elméleti és gyakorlati alapjainak pedagógiai tevékenységet segítő tartalmi dimenzióit.

Rendelkezzen jártassággal a mentális eredetű problémák felismerésében, értelmezésében.

Legyen képes:

- Önismerete folyamatos elemzésére, értékelésére és fejlesztésére.
- SWOT analízis / erősségek-gyengeségek- lehetőségek-korlátok/ készítésére.

Kötelező irodalom:

A mentálhigiéné alapjai (1999) Szerkesztette: Vidáné Nagy Emese, KFRTKF, Debrecen
Bagdy Emőke (1999): Mentálhigiéné elmélete és gyakorlata, Animula Könyvkiadó, Budapest

Ajánlott irodalom:

- Andorka Rudolf (2001): Család, gyermek, történelem, Animula Könyvkiadó, Budapest
- Buda Béla (1998): Elmélet és alkalmazkodás a mentálhigiénében Tamasz és OAI. Kiadó, Budapest
- Buda Béla (2002): Mentálhigiéné: tanulmányok, Animula Könyvkiadó, Budapest
- Fromm, Erich (2001): A rombolás anatómiája Háttár Kiadó, Budapest
- Katona Gábor (2000): Az önismeret paradigmája Osiris Kiadó, Budapest
- Pável Magdolna (2004): Mentálhigiénés KultúraII. Életesemények Lelki Zavarai I. Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Tanszék és Párbeszéd /Dialógus/ Alapítvány, Budapest
- Tovnier, Paul (2003): Interdiszciplináris Szakkönyvek 2. Tanakodó A mentálhigiéné elmélete és mentálhigiénés képzés, mentálhigiéné az emberek szolgálatában Semmelweis Egyetem Mentálhigiénés Tanszék és Párbeszéd /Dialógus/ Alapítvány, Budapest

Tárgynév:	Mentálhigiénés csoport 2
Félév:	2. félév
Tárgykód:	FCMEH2E
Felelős szervezet neve:	Felnőttképzési Központ
Felelős szervezet kódja	122 501
Tárgyfelelős neve:	Kathyné Mogyoróssy Anita
Tárgy követelménye:	gyakorlati jegy
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	0+10
Előfeltétel:	FCMEH1E
Kredit:	2

A tantárgy oktatásának célja:

A hallgató ismerje meg: a mentális viselkedés, viselkedészavar /önmaga és mások/ háttértényezőit, szakmai képességeinek lehetőségeit a prevenciós és problémakezelő mentálhigiénés tevékenység alapfeladatait.

A tananyag tartalma:

Az iskola /szociális intézmény/ mint mentálhigiénés színtér

- A szociális klíma jellemzői, hatása
- A kapcsolati rendszer / vezető, tanár, tanuló, szülő/ hatásmechanizmusa
- A megelőzés gyakorlata
- Az iskola, mint támogató intézmény

A pedagógus / szociális szakemberek/ mentálhigiéné

- A kiégés jelensége
- A pályakezdés nehézségei
- Az önsegítés gyakorlata
- A pedagógus támogató szerepe

A tanulók / gondozottak/ mentálhigiénéje

- Mentálhigiéné-önismeret-tanulás-kommunikáció
- A tanulók mentális állapotának jellemzői
- A személyes fejlődést segítő módszerek, technikák

Követelmény:

A hallgatók sajátítsák el a prevenciós és problémakezelő mentálhigiénés tevékenység iskolai, elsősorban egészségfejlesztő alapfeladatait.

Rendelkezzenek jártassággal a mentális eredetű problémák felismerésében, értelmezésében.

Legyenek képesek:

- Kompetencia határok ismeretében az emberi szükséglet szerinti segítő, támogató kapcsolatra.
- SWOT analízis / erősségek-gyengeségek- lehetőségek-korlátok/ készítésére.

Kötelező irodalom:

A mentálhigiéné alapjai (1999) Szerkesztette: Vidáné Nagy Emese KFRTKF, Debrecen

Bagdy Emőke (1999): Mentálhigiéné elmélete és gyakorlata Animula Könyvkiadó, Budapest

Ajánlott irodalom:

- Andorka Rudolf (2001): Család, gyermek, történelem. Animula Könyvkiadó, Budapest
- Buda Béla (1998): Elmélet és alkalmazkodás a mentálhigiénében Tamasz és OAI. Kiadó, Budapest
- Buda Béla (2002): Mentálhigiéné: tanulmányok. Animula Könyvkiadó, Budapest
- Fromm, Erich (2001): A rombolás anatómiája Háttár Kiadó, Budapest
- Katona Gábor (2000): Az önismeret paradigmája Osiris Kiadó, Budapest
- Pável Magdolna (2004): Mentálhigiénés Kultúra II. Életesemények Lelki Zavarai I. Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Tanszék és Párbeszéd /Dialógus/ Alapítvány, Budapest
- Tovnier, Paul (2003): Interdiszciplináris Szakkönyvek 2. Tanakodó A mentálhigiéné elmélete és mentálhigiénés képzés, mentálhigiéné az emberek szolgálatában Semmelweis Egyetem Mentálhigiénés Tanszék és Párbeszéd /Dialógus/ Alapítvány, Budapest

Tárgynév:	Esetelemző csoport
Félév:	2. félév
Tárgykód:	FCECS1E
Felelős szervezet neve:	Felnőttképzési Központ
Felelős szervezet kódja	122 501
Tárgyfelelős neve:	Radványi Csaba
Tárgy követelménye:	gyakorlati jegy
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	0+10
Kredit:	3

A tantárgy oktatásának célja:

- A segítő-támogató attitűd elmélyítése a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel és szüleikkel kapcsolatban.
- A problémák tágabb összefüggésrendszerben való értelmezése
- Az alapozó elméleti és gyakorlati ismeretek segítségével legyenek képesek a hallgatók egy konkrét eset ismertetésére, a valódi probléma felismerésére, oki háttérének feltárására, az intervenciók lehetőségei és koncepciók felvázolására

A tananyag tartalma:

- az eset kiválasztásának szempontjai
- az esettanulmány fontossága a gyermekvédelmi munkában
- elvárások az esettanulmánnyal szemben
- etikai kérdések
- az esettanulmány részei, felépítése
- az adatok forrásai, adatgyűjtő eljárások
- a problémához illeszkedő diagnosztikai vizsgálatok kiválasztása és elvégzése
- a valódi probléma felismerése, oki háttérének feltárása
- intervenciók lehetőségei és koncepciók felvázolása
- az eset bemutatása

Követelmény:

- Önálló esetismertetés, és az esetmegbeszéléseken való aktív részvétel.
- Ismerje a tanulók családi háttérének feltárására alkalmazható módszereket
- Ismerje a gyermek pszichés állapotának felmérésére alkalmas alapvető módszereket
- Legyen képes a kapott eredmények értelmezésére
- Tudjon rendszerben gondolkodni, a probléma összes összetevőjét feltárni és az azok közötti összefüggéseket felismerni
- Legyen képes a kapott eredményekre alapozva a beavatkozást megtervezni
- Legyen tisztában a kompetencia-határaival, és a segítő szakemberek körével
- Nyitott, toleráns, elfogadó nevelői attitűddel rendelkezzen és viszonyuljon konstruktívan a problémás nevelési helyzetekhez is

Kötelező irodalom:

Arany Erzsébet – Girasek János – Pinczésné dr. Palásthy Ildikó (szerk.): Pszichológiai vizsgálati módszerek gyűjteménye. KFRTKF. Debrecen, 1995.

Golnhofer Erzsébet: Az esettanulmány. Kutatás- módszertani kiskönyvtár 3. Műszaki Könyvkiadó kft, Budapest, 2001.

Gyermekvédelem-nevelőközösségek 1996/1 Esettanulmányok-esetismertetések 1-38p.

Ajánlott irodalom:

Bagdy-Telkes: Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1988.

Kálmánchey M.: Személyiségfejlesztő csoport a gyermekvédelemben In: Gyermekvédelem-nevelőközösségek 1995/1-2 46p.

Porkolábné Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában, ALEX- typo, Budapest, 1993.

Volentics A.: Diagnosztika és szükségletorientált elhelyezés a gyermekvédelemben In: Gyermekvédelem-nevelőközösségek 1995/1-2 42-53p.

Tárgynév:	Prevenációs technikák
Félév:	2. félév
Tárgykód:	FCPTE1E
Felelős szervezet neve:	Felnőttképzési Központ
Felelős szervezet kódja	122 501
Tárgyfelelős neve:	Dr. Molnár-Tamus Viktória
Tárgy követelménye:	gyakorlati jegy
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	0+10
Kredit:	2

A tantárgy oktatásának célja:

- A prevenció szemléletmódjának, színtereinek, szintjeinek megismertetése. A hallgatók sajátítsák el a pedagógusok, a gyermek és ifjúságvédelmi felelős prevenció feladatait, annak típusait, eszközeit, technikáit. Ismerjék meg a különböző segítő szakemberek, intézmények hatáskörét, kompetenciáit és a velük való együttműködés lehetőségeit.

A tananyag tartalma:

- Prevenció és korrekció alapelvei, szintjei, színterei
- Hátrányos helyzet, veszélyeztetettség, gyermekbántalmazás
- Pedagógusok, segítő szakemberek feladatai a prevencióban
- Gyermek és ifjúságvédelmi felelős feladatai
- A prevenció programok típusai
- A prevenció programok személyi és tárgyi feltételei, eszközei és hatásai
- Az iskolai bántalmazás, zaklatás fogalma, prevenciója, kezelése
- Szakmaközi együttműködés az iskolai gyermekvédelemben

Követelmény:

- A hallgató sajátítsa el a prevenció alapelveit, színtereit, szintjeit
- Legyen tisztában a pedagógusok és a gyermek és ifjúságvédelmi felelős feladataival
- Legyen képes prevenció szemléletmódot alkalmazni az iskolai élethelyzetekben
- Ismerje a prevenció programok típusait, ismerje azok személyi és tárgyi feltételeit
- Váljon képessé prevenció programok szervezésére, lebonyolítására, prevenció tevékenység végzésére

Kötelező irodalom:

Barbara Coloroso: Zaklatók, áldozatok, szemlélők: az iskolai erőszak. Harmat, Budapest, 2014.

Fáyné dr. Dombi Alice: Gyermekvédelmi prevenció. Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar, Szeged, 2011.

Ajánlott irodalom:

Bagdy Emőke – Telkes József: Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában. Tankönyvkiadó, Budapest, 1988.

Budai István (szerk.): Szociális munka az iskolában: válogatás iskolai szociális munkások, gyermekjóléti szakemberek, szociális és pedagógusképzésben résztvevők számára. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1996.

Herczog Mária: A gyermekvédelem dilemmái Gyermekvédelmi kiskönyvtár. Pont Kiadó, Budapest, 1997.

Veczkó József: gyermek-és ifjúságvédelem. Család- és gyermekérdekek APC-Stúdió, Gyula, 2002.

Demetrovics Zsolt, Urbán Róbert, Kökönyei Gyöngyi: Iskolai Egészségpszichológia. L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2007.

SAKADOLGOZATI ÚTMUTATÓ ÉS KÖVETELMÉNYEK

Preambulum

A hallgatónak az oklevél/bizonyítvány megszerzéséhez szakdolgozatot, záródolgozatot (a továbbiakban: szakdolgozat) kell készítenie.

A szakdolgozat készítésével kapcsolatos jelen szabályozás a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 38. §-ában rögzített szabályokkal együttesen érvényes. Az útmutatóban nem rögzített kérdésekben a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat rendelkezései érvényesek.

A szakdolgozat célja

A szakdolgozat a szakképzettségnek megfelelő, a szakmához kapcsolódóan bármely témakörben elkészített tudományos jellegű dolgozat, amely a hallgató alapos szaktárgyi felkészültségét bizonyítja, s melynek elkészítésével a hallgatónak tanúsítania kell, hogy tanulmányai során elsajátította a könyvtárhasználat és az irodalomkutatás alapjait, valamint bizonyítja, hogy egyes szakmai kérdések feldolgozása kapcsán képes saját véleményét szabatosan és tömören megfogalmazni, azt megfelelő írásos formában dokumentálni, továbbá bíráló bizottság előtt szóbeli vitában sikeresen megvédeni.

A szakdolgozat követelményei

- 1) Bizonyítsa, hogy a jelölt képes egy – szakmai kompetenciájába illeszkedő – témát logikusan, világosan kifejtett szövegbe szerkeszteni.
- 2) Igazolja, hogy a választott témában ismeri a legfontosabb szakirodalmat, és képes az információkat a tudományos követelményeknek megfelelő hivatkozással saját gondolatmenetébe illeszteni.
- 3) Tanúsítsa, hogy ismeri és helyesen használja a választott téma terminológiáját.
- 4) Empirikus téma esetében képes vizsgálati szempontok kidolgozására és azok elemzésére, következtetések levonására.
- 5) Elméleti téma esetében igazolni tudja a témának a szakterülete szempontjából hasznosítható tanulságait.

A szakdolgozat elfogadott műfajai

- (1) empirikus vizsgálatot bemutató dolgozat,
- (2) szintetizáló jellegű elméleti elemző tanulmány
- (3) innovatív alkotás, valamint annak leírása és
- (4) történeti jellegű elemző vagy leíró munka.

1) Az empirikus vizsgálat lehet felmérés, esetelemzés, kísérlet. A minta nagysága függ a vizsgálat jellegétől. A dolgozat elméleti bevezető részében be kell mutatni a szakterület hazai és fontosabb nemzetközi tendenciáit. Az adatok elemzésére használt statisztikai eljárásokat mindig a megoldandó feladat jellege határozza meg.

2) Az elméleti elemző munka lehet metaanalízis, azaz több tudományos munka szintetizáló áttekintése és az eredmények kvantitatív összegzése, ill. elemző bemutatása. Elvárható a nemzetközi szakirodalmi információs rendszerek segítségével történő irodalmi feltárás, valamint a témával kapcsolatos legfontosabb hazai és külföldi szakirodalom ismerete és elemzése.

3) Az innovatív alkotás az iskolában vagy a közoktatási rendszer egyéb területein közvetlenül alkalmazható tananyag, oktatási segédanyag kidolgozása (tanterv, tankönyv, teszt, munkafüzet, feladatbank stb.) és szűk körű kipróbálása. A tananyag (taneszköz) általában egy fél tanévet

(kivételes esetben egy tematikus egységet) fogjon át. A munkát bemutató leírásban elemezni kell az alkotás helyét, szerepét, hasonló adatokkal összehasonlítva bizonyítani kell annak újszerű jellegét.

4) A történeti jellegű munka lehet történeti elemzés, esettanulmány vagy leíró-összegző áttekintés egy adott témáról. A szakirodalmi áttekintés mellett a szakdolgozó lehetőség szerint eredeti történeti forrásokat is használjon fel (statisztikai források, levéltári dokumentumok, korabeli kiadványok, sajtódokumentumok).

A szakdolgozat szerkezete, stílusa és külalakja

A szakdolgozat legyen

- a) megfelelően tagolt, az egyes fejezetek épüljenek egymásra, a dolgozat egységes egészet alkosson;
- b) a részek legyenek arányosak, a gondolatmenet legyen világos, az okfejtés logikus;
- c) a stílus alapkövetelménye a szakszerűség, szabatoság, tömörség és a magyaros fogalmazás;
- d) a külalak értékét az adja, ha a dolgozat egésze áttekinthető, rendezett. Fontos a táblázatok, grafikonok, ábrák célszerű elhelyezése, szerkesztése.

A dolgozat javasolt felépítése

- a) tartalomjegyzék
- b) a téma értelmezése, a témaválasztás szubjektív és / vagy szaktudományi alapokon történő indoklása (előszó)
- c) a téma legfontosabb szakirodalmának ismertetése, a munkamódszerek bemutatása
- d) empirikus munka esetén a vizsgálattal igazolandó hipotézis ismertetése
- e) a téma /vizsgálat részletes bemutatása, az adatok elemzése
- f) következtetések levonása, összegzés
- g) irodalomjegyzék
- h) mellékletek

A szakdolgozat formai követelményei

- a) A/4 méretű lap, 2,5 cm margóbeállítás + 1 centiméter kötésmargó használata.
- b) Times New Roman betűtípus, 12 pontos betűméret, legfeljebb 1,5-es sorköz használata.
- c) **A szakdolgozat minimális terjedelme nettó 20 oldal, 40.000 karakter szóközökkel** (a bevezetéstől az összegzésig), de a 40 gépelt oldalt ne haladja meg.
- d) A dolgozat kötése a szokásos fekete kötés. A belső címlapot a 4. sz. függelék szerint kell kialakítani.
- e) A belső címlapot követő oldalra kerül a Tartalomjegyzék. A Tartalomjegyzék tartalmazza a Mellékletek számozott felsorolását is.
- f) A dolgozatot célszerű fejezetekre bontani, s az egyes fejezeteket számozni. A tagoláshoz igazodó fejezetek számozását célszerű a decimális rendszer szerint felépíteni. Az egyes fejezetek arányát a téma jellege határozza meg. Ehhez a témavezetők adnak megfelelő segítséget.
- g) A szakdolgozat értékének növelése céljából empirikus vizsgálatot bemutató tanulmány vagy innovatív alkotás, valamint annak leírása esetében tanácsos ábrák, grafikonok, fényképek elhelyezése a dolgozatban. Amennyiben ezek az éppen tárgyalt összefüggések alátámasztására, illusztrálására szolgálnak, célszerű a szöveg közé történő elhelyezésük. A nagyobb táblázatokat, diagramokat, praktikus külön oldalon, esetleg mellékletben

szerepeltetni. A táblázatokat, ábrákat, grafikonokat stb. címmel és sorszámmal kell ellátni és ezzel az azonosítóval hivatkozni rájuk a szövegben.

- h) A szakdolgozat gépelési, helyesírási és nyelvhelyességi hibái erősen rontják a munka értékét. Ezért célszerű a helyesírást a dolgozat beadása előtt külön is ellenőrizni.
- i) Az irodalomjegyzéket az egyes szerzők családneveinek megfelelően ábécé sorrendben kell összeállítani. A **bibliográfiai adatokat APA stílusban** szükséges feltüntetni. A linkkel való megadás nem elfogadható. Ha egy forrásnak nincsenek bibliográfiai adatai, akkor valószínűleg nem tudományos forrás, felhasználása kerülendő. Törvényre, interneten elérhető konferenciaelőadásra, stb. történő hivatkozást 'további felhasznált források' címszó alatt szükséges feltüntetni.

Példák az **APA hivatkozási stílusra:**

tanulmány folyóiratban

Major, L. (2012). A környezeti nevelés szerepe a környezettudatos magatartás formálásában. *Iskolakultúra*, 12(9), 67-79.

könyv:

Kovátsné Németh, M. (2010). *Az erdőpedagógiától a környezetpedagógiáig*. Comenius.

könyvfejezet:

Solymosi, K. (2004). Fejlődés és szocializáció. *N. Kollár Katalin, Szabó Éva (szerk.): Pszichológia pedagógusoknak. Osiris Kiadó, Buda pest, 39-50.*

Részletes leírás:

https://www.statokos.com/_files/ugd/8838b0_be6799de087b42eea45492b71d75d361.pdf